

ChristenUnie

Algemene beschouwingen

Perspectiefnota 2019-2022

Gemeenteraad Dalfsen

Samen de schouders eronder in 2019-2022

Wij zijn blij en erg trots op onze mooie gemeente Dalfsen. Het gaat goed met Dalfsen, dat mag dan ook wel eens met trots gezegd worden.

Fijn dat wij een overzichtelijke perspectiefnota van u als college van B&W en ambtenaren hebben mogen ontvangen.

De aftrap van de periode 2018-2022 is geweest en wij gaan voortvarend door op de ingeslagen weg.

Wij hebben als raad samen succesvol onze raadsagenda opgesteld en ondertekend. Het document “Kleurrijke kubus” geeft de richting aan voor de komende regeerperiode. De gezamenlijkheid is en blijft een groot goed en goud voor Dalfsen. Dank aan u allen hier aan tafel, dat geeft wederom nieuwe energie om verder te mogen bouwen aan onze mooie gemeente Dalfsen.

Het samenstellen van het coalitieakkoord, evenals de benoeming van de wethouders zijn goed verlopen. In ruim 6 weken zijn we tot een akkoord gekomen om vervolgens samen weer aan het werk te gaan.

Het college van B&W heeft de raadsagenda en het coalitieakkoord ontvangen. Het college kan hiermee het bestuursprogramma opstellen.

De zoektocht naar een nieuwe burgemeester is in gang gezet. Het wordt een boeiende periode voor ons als raad en zijn benieuwd wie deze buitenkans pakt.

Wij worden blij van de eerste alinea op bladzijde 8 over de Participatiewet: “Meedoen naar vermogen”, kijken wat iemand wél kan en dat omzetten in passende arbeid. Als Gemeentebelangen ondersteunen wij van harte dat de gemeente Dalfsen zelf het goede voorbeeld gaat geven en andere werkgevers gaat proberen te overtuigen om mensen met een beperking in te zetten. Het plan zien wij dan ook graag tegemoet!

Gemeentebelangen heeft in deze beschouwingen enkele aandachtspunten en een daarvan is het ICT landschap. Volgens ons kan dit veel robuuster ingericht worden. Dit moet toekomstgericht, stabiel en ‘in control’ uitgevoerd worden.

Een onderzoek naar het aansluiten bij een Shared Service Centre, waar meer kennis en ervaring is op dit gebied wachten we dan ook af. We zijn benieuwd of daarmee een goede kwaliteit- en efficiëntieslag gemaakt kan worden.

Wanneer kunnen wij het resultaat van het onderzoek met de bijbehorende financiële gevolgen tegemoet zien? **1**

Wij zien graag onze wensen/suggesties uit ons verkiezingsprogramma met een antwoord terug:

1. Verbreding van de fietspaden in Lemelerveld **2**
2. Onderzoek overkapping van het zwembad in Dalfsen **3**
3. Oplaadpalen op zonne-energie in de kernen voor fietsen **4**
4. Verhalenpad met tegels vanaf het station **5**
5. Verkeersonderzoek naar gevaarlijke verkeerssituaties **6**
6. Een hybrideveld in Hoonhorst **7**

Burgerparticipatie blijft als een rode draad door onze periode 2018-2022 lopen. Wij vinden het belangrijk, zoals ook vermeld in onze raadsagenda. Er zijn goede ervaringen opgedaan bij het Centrumplan van Dalfsen en de Omgevingswet, om maar even wat voorbeelden te noemen. We willen dit met name voortzetten bij het actualiseren van de nieuwe Missie en Visie die 2019 aan de orde komt. Dat de organisatie daarvoor beter ingericht en eventueel versterkt moet worden is voor ons vanzelfsprekend.

De centrumvisie vraagt om aandacht, wij zien graag zo spoedig mogelijk de aansluiting met het Waterfront. Wat is de stand van zaken en de planning? **8**

Hopelijk worden de problemen met de hemelwaterafvoer in de Prinsenstraat en Wilhelminastraat opgelost. Daarnaast moet er speciale aandacht zijn voor de riolering in het hele klinkergedeelte van de Wilhelminastraat. De riolering is zo verouderd dat de straat en de trottoirs telkens opnieuw verzakken. Dit mag niet langer lapwerk zijn en moet structureel opgelost worden. **9**

Voor het tekort in de jeugdzorg wachten wij de analyse af maar dit moeten we als gemeente beter in de vingers zien te krijgen. De kosten lopen op maar het budget juist niet. Wat ons betreft moet er een brandbrief naar Den Haag om deze ontwikkeling te keren. Is het college daartoe bereid? **10**
Afhankelijk van de actualiteit dienen we op dit punt een motie in. **1**

De kindregeling is een goede ontwikkeling, we roepen de wethouder echter op dit nog beter in te richten en meer ondernemers en instellingen enthousiast te maken, zodat er meer keuze en voor elk wat wils is. **11**

De plannen die de lokale ondernemers in Ankum naar voren hebben gebracht bij de Provincie, zoals de afslag voor het Roode Hert, de weg en rotonde bij LMB Prins en een inrit aanpassing bij Onderdijk, zodat vrachtwagens niet achteruit vanaf de Parallelweg in hoeven te draaien, vergroten de veiligheid voor de fietsers en zijn belangrijk voor de continuïteit van deze bedrijven. De kosten voor deze extra maatregelen moeten niet voor rekening van de ondernemers komen. Kan de provincie dit voor zijn eigen rekening nemen zonder het gekissebis over eigen bijdrages van Ankummer ondernemers? **12**

De genoemde 100.000 euro voor het verstevigen van de werkwijze van Regio Zwolle staat genoemd als wens. Om de slagkracht te vergroten moet geïnvesteerd worden. Moet deze wens daarom niet naar onvermijdelijke onderwerpen? **13**

De energietransitie is de komende jaren een enorm grote en belangrijke opdracht voor het college. Hoe denkt het college de bevolking bij de totstandkoming van de energiemix te betrekken? **14**

Wij willen nogmaals de veiligheid van parallelwegen langs de N340 aankaarten voor de fietsers. We vragen blijvende aandacht voor deze kwetsbare weggebruikers waar wij ons grote zorgen over maken. **15**

Zoals u weet zijn wij als Gemeentebelangen voorstander van een structureel sluitende begroting. Het zal nog een hele klus worden voor het college om dit te realiseren gezien alle wensen, de jeugdzorg, duurzaamheid e.d. We zien uw voorstellen hiervoor met belangstelling tegemoet en zullen positief kritisch meedenken.

Voorzitter, wij hebben 15 vragen die mede voortkomen uit ons verkiezingsprogramma maar we willen nogmaals benadrukken dat we over het algemeen zeer tevreden zijn. Wij hopen dat ons positieve geluid als reactie op de voorliggende Perspectiefnota de komende jaren door mag klinken in onze hele gemeente!

Wij wensen het College van B&W, de ambtelijke organisatie en natuurlijk onze griffie veel succes en wijsheid toe om onze gemeente vitaal en gezond te houden!

De fractie van Gemeentebelangen,
Jos Ramaker, Hans Ellenbroek, Herman Kleine Koerkamp, Gerard Jutten, Wim Dankelman,
Ingrid Kappert, Wim Pessink, Wim van Lenthe en Inge Haarman

Voorzitter,

Allereerst dank voor iedereen die meegewerkt heeft bij de totstandkoming van deze nota.

Vorig jaar startte ik onze beschouwing met een opmerking over financiële tegenwind. Deze financiële tegenwind zien we nu terug in deze perspectiefnota.

We moeten keuzes maken. Laten we eerlijk zijn, keuzes kunnen maken is een luxe, omdat er keuzes te maken zijn! We wonen in een prachtige gemeente. Het is hier goed wonen, ondernemen en recreëren. We hebben gemiddeld de laagste lasten in Overijssel én zijn een veilige gemeente!

De vraag die we ons hebben gesteld: Welke keuzes willen we maken?

Wij hebben deze keuzes aan de hand van de volgende drie thema's gemaakt:

1. Sterke Samenleving
2. Iedereen doet mee
3. Eerlijke economie

1. Sterke Samenleving

De kracht van onze samenleving, de inwoners van Dalfsen ligt in een gedeeld besef van onderlinge verbondenheid, tussen jong en oud, arm en rijk, gemeente en inwoner. Die sterke samenleving moet bestand zijn tegen de grote veranderingen van deze tijd. In een sterke samenleving voelen burgers zich veilig, thuis en niet overgeleverd aan bureaucratie of de grillen van de markt. Wij hebben zelf de regie. Iedereen doet mee. Met elkaar hebben we de sleutel in handen voor een betere toekomst. Als we vertrouwen hebben in elkaar dan staan we sterker in de uitdagingen die op ons afkomen.

Goed onderwijs is voor het CDA van wezenlijk belang. Het is waardevol als onderwijs wordt aangeboden vanuit een bepaalde levensbeschouwelijke visie. Maar we moeten onze ogen niet sluiten voor de ontwikkelingen. We krijgen te maken met krimp en we zien steeds meer ontwikkelingen op het gebied van integrale kindcentra. Het is zaak om hier als gemeente over in gesprek te zijn met de schoolbesturen om een lange termijnvisie te ontwikkelen. Wij willen wijs investeren en versnippering tegen gaan.

Op het gebied van leerlingenvervoer ondersteunt de CDA fractie de initiatieven, maar wil expliciet meegeven dat er terdege rekening moet worden gehouden met de indicatie van de gebruiker, niet alle leerlingen kunnen samen reizen.

Samen zijn, samen organiseren verbindt. Organisaties van dorpsfeesten, cultuurevenementen moeten daarom maximaal gefaciliteerd worden, verdeling van de budgetten over de kernen zoals bij Kunsten op straat juichen wij dan ook van harte toe. Wij zijn dan ook benieuwd hoe het staat met een eenvoudiger manier van vergunnen voor kleinere evenementen? #1

Het Beleidsplan Recreatie en Toerisme vinden wij mager. Dalfsen is de poort van het Vechtdal, dit willen wij maximaal benutten samen met de andere Vechtdalgemeenten. De CDA-fractie wil dan ook meer initiatieven zien op het gebied van recreatie en toerisme? Kan het college ons meenemen in de plannen die de komende periode op de planning staan? # 2

In de nota wordt gesproken over harmonisatie toeristenbelasting - als het meer wordt, wat zien onze recreatiebedrijven hiervoor terug? # 3

In het Hoogwaterbeschermingsprogramma wordt gesproken over de oostelijke kades welke belangrijk zijn voor onze recreatie. Kan het college de ontwikkelingen toelichten? # 4 Wij vragen het college nadrukkelijk rekening te houden met de agrariërs in het gebied, dé beheerders van dijken en uiterwaarden. Voor de komende jaren worden er geen voorbereidingskosten geraamd? Is dit reëel gezien de opgave die op ons afkomt? # 5

De CDA-fractie ziet dat de inwoners van Dalfsen graag vertoeven in de groene omgeving. Dit zien we echter steeds minder terug in de tuinen van onze inwoners. Daar zien we juist dat er steeds meer verstening plaatsvindt, omdat dit zo makkelijk is in het onderhoud. CDA-fractie stelt voor om de mogelijkheden te onderzoeken om bij de kaveluitgifte het aantal m2 verharding te maximaliseren. Het is immers een gezamenlijke verantwoordelijkheid om overlast van regenwater tegen te gaan. Misschien is dit 1 van de stappen die we de komende periode kunnen zetten om klimaat adaptief te worden? # 1 Wij zijn dan nog wel erg nieuwsgierig naar de omvang van de stappen die we nog meer moeten zetten? # 6

De CDA fractie kijkt uit naar de behandeling van de nota 'energiemix'. Hoe stimuleren we duurzame energie-opwekking met zo veel mogelijk draagvlak? Het CDA is groot voorstander van zon op daken en we vragen het college, dit maximaal te faciliteren en aan te haken bij provinciale en landelijke initiatieven. Alleen met zon op daken gaan we de doelstelling niet halen. Wij zien meer in nieuwe opwekking onderzoeken én het stimuleren van minder verbruik, dan dat we onze mooie natuur vol zetten met zonnevelden en windmolens. Het verduurzamen van onze gebouwen, sportparken en scholen is hierin een goed voorbeeld. Een aparte paragraaf duurzaamheid ondersteunen wij dan ook van harte gezien de opgave die we hebben.

Wij mogen als inwoners van Dalfsen trots zijn op onze sportaccommodaties. Elke kern heeft de beschikking over mooie terreinen en gebouwen. Dit willen we graag zo behouden. Wij vragen het college, de financiële consequenties mbt BTW op sport zo eenvoudig mogelijk te regelen. # 7 Het is ons bekend dat onze wensen vanuit het coalitiedocument nog niet zijn opgenomen in deze nota. Maar willen het college vragen, om de pilot in Hoonhorst mbt het onderzoeken van het hybride veld op te nemen in de begroting. # 8

De dorpspleinen van Nieuwleusen en Lemelerveld zijn onlangs vernieuwd. Ook voor Dalfsen hebben we hoge verwachtingen. Wij zien uit naar de uitwerking van de Centrumvisie Dalfsen.

2. Iedereen doet mee

Eén maatschappelijke opgave staat centraal:

- We beschermen en steunen de zwakkeren
- We sluiten niemand uit
- Mensen met gezondheidsproblemen doen mee
- Preventie en zorg richten zich op kwetsbare groepen

Dat hier veel middelen in omgaan is duidelijk, dit mag ook want iedereen doet mee, echter op dit moment hebben we te weinig grip op de uitgaven, vooral bij jeugdzorg. Er vindt een analyse plaats op dit dossier, we wachten met smart op de uitkomst. Pas dan weten we hoe we door middel van nog meer preventie en vroeg signalering hierop in kunnen zetten.

Het loslaten van het uitgangspunt “we doen het voor de middelen die we ervoor krijgen” kan de CDA-fractie zich prima vinden. Wij ervaren dat het sociaal domein steeds meer verweven zit in de keuzes die we maken ook binnen andere programma’s

Op het gebied van publiekszaken, spelen er diverse positieve ontwikkelingen, wel willen wij aandacht vragen voor de minder computervaardigen onder ons. Ook voor die inwoners moeten we bereikbaar blijven.

Met de invoering van het abonnementstarief eigen bijdrage wordt de stapeling van kosten voor zorg en ondersteuning verder beperkt, dit ondersteunen we van harte. Ook al betekent dit extra lasten voor de Gemeente.

In de technische antwoorden wordt vermeld, dat begeleid wonen niet onder de verantwoordelijkheid van de Gemeente valt, maar de Gemeente kan wel lobbyen om deze manier van wonen ook in Dalfsen beschikbaar te stellen. # 9 Zodat inwoners zoveel mogelijk in de buurt van familie en alle sociale contacten kunnen blijven wonen.

3. Eerlijke economie

Een eerlijke economie betekent dat mensen moeten kunnen profiteren van een goed economisch klimaat en dat iedereen de kans krijgt om met zijn talenten een eerlijk inkomen te verwerven. Het betekent ook rekening houden met leefbaarheid en de leefomgeving, fijn wonen en werken in Dalfsen. We willen goed zorgen voor wat van waarde is, de lokale economie stimuleren en de werkgelegenheid laten groeien.

In de nota lezen we dat de verkoop van bouwkavels “zeer voorspoedig” verloopt. Is dit voor alle kernen zo? Hoever staat het met de toezeggingen in Oudleusen? # 10

De wens om € 100.000,- beschikbaar te stellen voor de samenwerking met de Regio Zwolle vinden wij inhoudelijk nog wat mager. Het eerste plan om de aan de slag te gaan met de mismatch in vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Het tekort aan technisch personeel, vinden wij positief. De CDA fractie ziet graag meer van deze gezamenlijke plannen in de regio.

Afgelopen periode lezen we steeds vaker dat er sprake is van drugs-afvaldumping in buitengebied, op dit moment mag de eigenaar van de grond de onkosten voor ruiming zelf betalen. De CDA fractie is van mening dat dit een gemeenschappelijk probleem is die we gezamenlijk moeten dragen. Hoe denkt het college hierover en zijn er mogelijkheden om hier "ergens" iets voor te regelen? # 11

Onze openbare ruimte ligt er strak bij, dit willen we graag zo behouden, maar niet ten koste van alles. Ook hier moet continu keuzes worden gemaakt. Wat ons betreft gaat de het welbevinden van de mensen boven de investering in onderhoud van het openbaar groen. De CDA-fractie verbaast zich dan ook over het materieel van de buitendienst, natuurlijk moet het materiaal goed zijn op het gebied van veiligheid en arbo, maar dit wil niet zeggen dat we hiervoor een Mercedes ++ nodig zijn. Volgens de CDA fractie, kan dit wel een tandje minder. We horen hier graag de mening van het college? # 12

Voorzitter, ik kom tot een afronding.

Als de CDA fractie moet kiezen, dan investeren wij liever meer in de mens en energie. Extra uitgaven voor de inzet van burgerparticipatie sluit dan achteraan in deze rij. Dit alles voor het behoud van onze mooie "groene" gemeente.

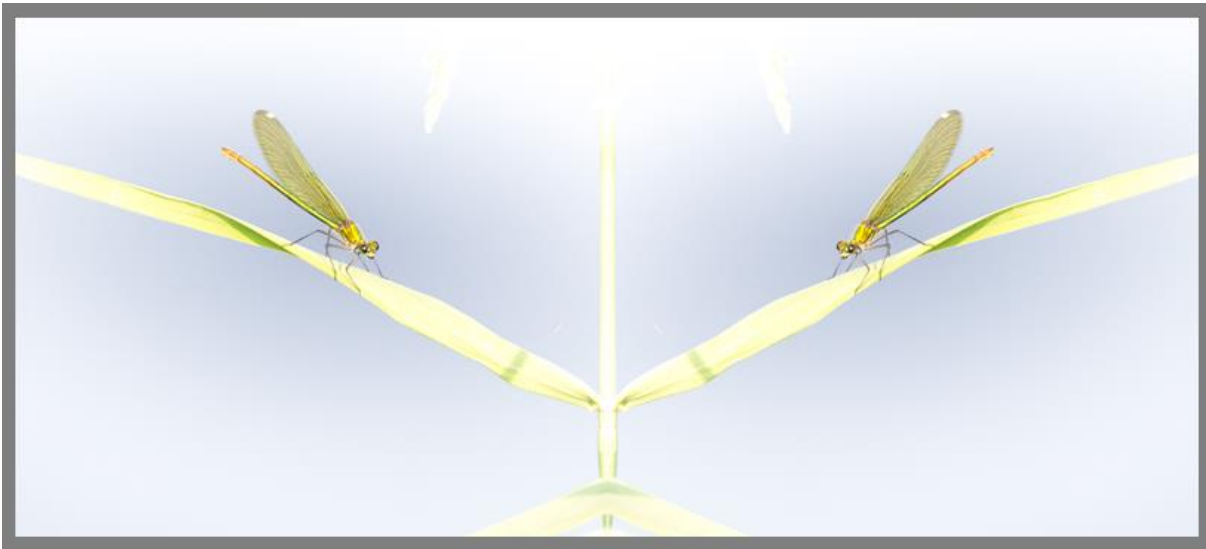
CDA-fractie Dalfsen

Janine Schiphorst, Roel Kouwen, Wim Massier, Bert Ruitenbergh en Betsy Ramerman

Voorzitter,

Keuzes maken voor een financiële balans in het meerjarenperspectief

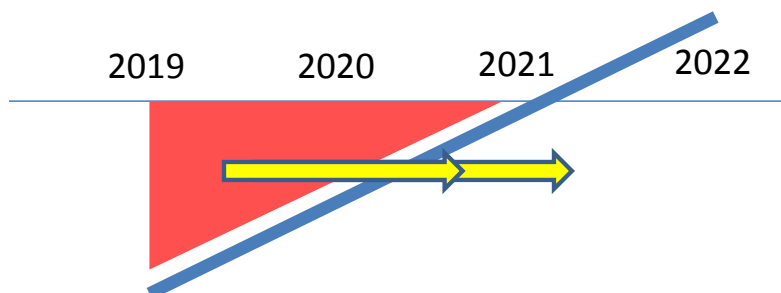
Dit is de uitdaging op basis van de gepresenteerde PerspectiefNota.

We danken het college voor de PerspectiefNota. Geschreven in dimissionaire toestand en dit betekent dat de raadsagenda en het coalitiedocument hierin nog niet zijn verwerkt. En zelfs dan al de eerste jaren een serieus tekort. Met de inzichten tot nu toe lijkt er niet veel ruimte voor nieuw beleid op korte termijn. Dit vinden we een vervelende constatering, met name als het gaat om de raadsagenda.

Het nieuwe college roept de raad op om met denkrichtingen te komen. We zijn het eens dat er een sluitend meerjarenperspectief moet komen en blijven. We denken graag mee in deze beschouwingen. Overigens wat zijn de gedachten van het college zelf? <1>

Eerst een korte analyse van de perspectiefnota inclusief meicirculaire: De eerste drie jaren komen we een kleine 1 miljoen tekort. Op langere termijn komen we weer in de plus. We moeten dus zorgen dat het financiële meerjarenbeeld beter in balans komt. Dit vraagt keuzes.

Waar kiezen we voor? In lijn met ons verkiezingsprogramma kiest de ChristenUnie voor de volgende speerpunten:

⊕ Zorgen dat iedereen meetelt	Sociaal domein
⊕ Investeren in de toekomst van kinderen	Duurzaamheid
⊕ Werkt mee aan een veilige samenleving	Veiligheid

We kiezen er voor om de onderwerpen die hieraan bijdragen in eerste instantie te ontzien om de financiële balans weer te herstellen. Dit wil overigens niet zeggen dat er op onderdelen niet slimmer kan worden gewerkt. Hierover verderop meer.

Waar zien we dan wel mogelijkheden om de balans te herstellen?

Kosten beperken voor 2019 en 2020:

Door zaken die niet direct bijdragen aan deze drie speerpunten strikter te beoordelen.

Mogelijkheden benutten om onderwerpen naar achteren te schuiven of te versoberen. Dit kan dus ook incidenteel zijn. Als we met deze bril naar de PerspectiefNota kijken dan zijn er best een aantal mogelijkheden. <2>

We noemen er enkele:

- Concretisering Centrumvisie Dalfsen: niet voor alle hotspots is op korte termijn een stedenbouwkundige visie nodig. Volstaat misschien in 2019 dat we een visie ontwikkelen voor de OostPoort? En als zich op enig moment concrete kansen voordoen voor andere punten, pak je die op dat moment op. Overigens verwachten we dat de OostPoort al een uitdaging op zich is.
- Missie en visie: mogelijk kunnen we dit sterker combineren met de ontwikkeling van de omgevingsvisie. Als dit zich dan uitspreidt over 2019 en 2020 is dit prima.
- Actualisatie beleidsnota speelterreinen: wat gaat er mis als we alleen de titel veranderen?
- Routestructuren: we hebben nog niet de indruk dat we de weg kwijt raken toch?
- Kanaalplan Lemelerveld. Waarom zo'n haast; laten we eerst het Kroonplein maar eens afhandelen.
- Doelmatigheidsonderzoeken intern organiseren; desnoods tussen gemeenten onderling.
- Promotiebeleid: Misschien eerst de komende jaren weer werken om de interne zaken op orde te krijgen?
- Personeel en automatisering: Het lijkt weinig realistisch om vanaf 2019 direct al het hoge (en overigens niet nader uitgewerkte) bedrag effectief te besteden. Er zal ongetwijfeld sprake zijn van een groeimodel.
- Regio Zwolle klinkt ambitieus en belangrijk, maar is tegelijk niet concreet. Wat ons betreft eerst maar eens één onderwerp oppakken en laten zien wat het oplevert.

Voorzitter, zo zijn er nog meer mogelijkheden te benoemen uit de lange rij van onderwerpen in de PerspectiefNota en mogelijk in die onderwerpen die niet expliciet zijn benoemd.

Opbrengsten verhogen biedt ook mogelijkheden voor een betere balans:

- Geen leges weggeven, zoals nu wordt voorgesteld voor evenementen en feesten.
- Nivellering van de toeristenbelasting in het Vechtdal lijkt eenvoudig te kunnen leiden tot extra opbrengsten.
- Onderzoek de heffingsprocessen van GBLT. De reeks van berichten vanuit deze organisatie doet vermoeden dat de administraties niet compleet zijn.
- Kosten voor akten verrekenen in de tarieven.

Maar ook op de door ons genoemde speerpunten kunnen we mogelijk slimmere keuzes maken:

- Duurzaamheid: Het gaat hierbij om het maximale effect wat een Euro van de gemeente kan bewerkstelligen. Als je hierop gaat sturen dan kan het zijn dat je niet in extreme zin de gemeente het voorbeeld laat geven. Een goed voorbeeld geven is ook verstandig omgaan met investeringsmomenten. Denk hierbij aan de vervanging van materieel. Maar ook op het gebied van verduurzaming gemeentelijke gebouwen kun je kiezen voor bijvoorbeeld twee kansrijke gebouwen en daarmee aan de slag gaan en de andere 20 na 2021 te verduurzamen.
- Sociaal domein: Voor 2018 (1^e bestuursrapportage) hebben we al gesteld dat bezuinigen op het sociaal domein nu niet aan de orde zijn. Maar u begrijpt dat we tegelijk erg nieuwsgierig zijn naar de analyse mbt de steeds toenemende vraag in het sociaal domein, in het bijzonder de jeugdzorg. Met name ook de lokale bijzonderheden. Want dat zijn mogelijk onderwerpen waar we ook lokaal beleid op kunnen formuleren. Wat is de Dalfser kracht? Hoe benutten we die en hoe kunnen we die verder uitbouwen? En wat betreft ontwikkelingen die boven lokaal of landelijk zijn kunnen we vanuit de regio oppakken of in Den Haag aan de orde stellen. Scholing is belangrijk, maar lijkt in het sociaal domein wel erg ruim ten opzichte van andere afdelingen. <3>

Als laatste – en ook echt in die volgorde - noemen we de mogelijkheid om naar de OZB-belasting te kijken. Dalfsen is trots op lijstjes: de duurzame, de groenste, de veiligste, de gemeente met buitenkansen. Maar als de kwalificatie van de goedkoopste betekent dat we een langdurig en serieus tekort hebben, dan is de balans zoek. <4>

We maken nog een aantal inhoudelijke opmerkingen:

- Er is een klimaatwet in de maak, Groningen blijft op haar gasbel zitten, de technologische ontwikkelingen gaan snel en natuurlijk kunnen we onze (klein)kinderen een gezonde leefomgeving. Dit vraagt om een dynamische energiemix. Primair wind en zon, maar mogelijk ook nog andere vormen. We besluiten over zonneparken, maar sommige experimenten hebben minstens 25 jaar effecten. In dit kader vragen we ons af of oprukken naar honderden hectaren zonneparken wenselijk is. We koersen graag op concrete initiatieven van elk van de duurzame dorpen. In welke mate is het mogelijk om een zekere vorm van zelfvoorzienendheid per kern te realiseren? <5> Let op dat er ook PB's buiten deze 5 dorpen lijken te vallen. Hoe nemen we deze gemeenschappen mee? <6>
- Veiligheid: Nu het kabinet niet voor een landelijke maatregel kiest, ligt de bal bij de gemeente. In 2015 heeft de ChristenUnie dit onderwerp al aan de orde gesteld. Het college zou vervolgens verkennen wat de mogelijkheden zijn voor concentratie- en / of beperkingsmaatregelen van vuurwerk. In de afgelopen drie jaar is de maatschappelijke roep sterker geworden en we vragen het college hierop steviger te acteren. <7>
- We vragen een oplossing voor actief en tijdig informeren van burgers bij RO projecten / aanvragen. B.v. via een alert, al dan niet via een app. Concreet en relatief eenvoudig. <8>
- Beperking leerlingenvervoer: Waarom is dit een taakstelling? Is het misschien een streven dat onderzocht moet worden? <9>

Procesmatig stellen we voor dat de keuzes die gemaakt moeten worden niet pas bij de begroting besproken moeten worden, maar al vast verkennend in september. <10>

Voorzitter, ik sluit af.

We zien nog best de nodige kansen om de financiële balans weer terug te vinden. We hebben de nodige suggesties gegeven. Tegelijk hebben we enkele hekken om onderwerpen gezet die te waardevol zijn om te korten.

Gelet op de noodzakelijke ingrepen willen we over concretisering hiervan eerder van gedachten wisselen dan in november bij de begroting.

We wensen allen veel wijsheid toe. En om met de spreukendichter te spreken: Goede adviezen brengen gedachten ten uitvoer.

We wensen de gemeenteraad, college en organisatie en onze inwoners Gods zegen toe om plannen te maken: eerlijk, rechtvaardig en duurzaam.

De fractie van de ChristenUnie
Rietje Lassche, Michiel Veldman en Luco Nijkamp

De perspectiefnota 2018. De eerste voorjaarsnota van deze raad. Maar nog niet helemaal de eerste van het nieuwe college. Er is immers nog geen bestuursakkoord en we zien dan ook nog niet een echte doorvertaling van het coalitieakkoord in deze nota. Dat maakt het geheel soms ook wel lastig om te duiden.

Compliment voor de opstellers. De manier waarop je in het stuk wordt meegenomen is plezierig en het geheel is vrij overzichtelijk, al blijven sommige onderdelen taaie kost om goed te kunnen doorgronden.

Over 2017 hebben we ook weer – als vanouds – een overschot. Daar ga ik verder niets meer over zeggen; mooi. Ook de algemene reserve groeit weer behoorlijk aan. De prognoses voor de komende jaren laten wat de begroting betreft een ander beeld zien. Met name het vooruitzicht op de korte termijn vertoont een wat grillig beeld. Echter, hier staan volgens ons naast de uitgaven in de jeugdzorg een aantal verantwoorde investeringen tegenover gericht op de lange termijn. Denk hierbij aan de investeringen in onze organisatie. Ik kom hier later nog op terug. Het lange termijn perspectief ziet er onverminderd gezond uit. Ook omdat we als Dalfsen naast goed kijken naar de uitgaven ook echt ruimte hebben om te kijken hoe we onze inkomsten kunnen verhogen. Wanneer dit laatste nodig mocht blijken om goede zorg voor onze inwoners te garanderen dan is dit wat onze fractie betreft zeker een mogelijkheid. Voor onze fractie geldt dat de goedkoopste willen zijn geen doel op zich is. Het zijn van de beste gemeente voor onze inwoners is dat wel. Deelt het college deze opvatting? **V1**

Onze verdere inbreng loopt langs drie lijnen:

1. Een opmerking over de decentralisaties in het sociaal domein.
2. Een paar opmerkingen over de Perspectiefnota zelf; en
3. Een aantal voorstellen die we willen doen ter aanvulling.

1. Allereerst de opmerking over de decentralisaties in het sociaal domein en meer specifiek de jeugdzorg.

Al enkele jaren houden we als gemeente rekening met extra kosten die gepaard zullen gaan met de decentralisaties in het sociaal domein. Jaar na jaar leken deze kosten mee te vallen. Sterker, er is flink wat geld uiteindelijk teruggevloeid naar de algemene reserve. Wij hebben sterk het idee dat de echte transformatie nu pas op gang aan het komen is. En wij hebben er vertrouwen in dat we dit met elkaar kunnen.

We moeten ons daarbij wel het volgende realiseren. Belangrijk onderdeel van de decentralisaties was naast dat de gemeente dichterbij haar inwoners staat dit ook de overheidslaag is die zorg en inkomen anders kan organiseren. Kleinschaliger, integraler waar nodig en uiteindelijk ook goedkoper. Dit hele denken leunt wel op de gedachte dat we investeren in preventie. Het voorkomen van werkloosheid, het voorkomen van schulden, het voorkomen van sociale isolatie en het voorkomen van zorgvragen. Om er maar een paar te noemen. Anders organiseren vergt investeringen op de korte termijn om winst op de lange termijn te kunnen behalen. Zonder preventie zullen de kosten alleen maar oplopen. Investeer daarom in onze mensen en in de verenigingen en organisaties binnen onze gemeenschap. Voor ons is het dus onbespreekbaar om net nu de transformatie op gang komt te gaan snijden in budgetten die juist hiervoor zijn bedoeld. Wel moeten we structureel

scherp blijven kijken waar eventuele kostenstijgingen nu door veroorzaakt worden. Voor wat betreft de jeugdzorg wachten wij met spanning op de analyse hiervan van het college. Maar laat één ding duidelijk zijn. Zolang de transformatie nog in volle gang is in Dalfsen gaan we ervan uit dat burgers de zorg behouden die zij nodig hebben. Wat het ons ook kost..

2. Dan de perspectiefnota. Er wordt een groot aantal structurele en incidentele wijzigingen doorgevoerd. Echter we zien nog niet scherp de lijn van het coalitieakkoord terugkomen. De hierin opgenomen ambities (ik noem bijvoorbeeld duurzaamheid) zullen ook effect hebben op het meerjarenperspectief. Kunt u aangeven op welke termijn u dit inzicht denkt te kunnen geven? **V2** Ook zijn wij benieuwd naar de prioritering die het college hierbij zal hanteren op en tussen de verschillende onderwerpen. Kunt u daar al iets over zeggen? **V3**

Op pagina 7 spreekt u over de gemeente Dalfsen als aantrekkelijke werkgever. Het gaat daarbij onder andere om de instroom van mensen met een arbeidsbeperking in de eigen organisatie. Wij hebben begrepen dat u dit najaar met een plan van aanpak zult komen om de inspanningen om dit nu echt van de grond te krijgen concreet te maken. Wij zien in andere gemeenten erg goede voorbeelden. Is het college bereid zich hierdoor te laten inspireren? **V4**

Zoals u terecht zelf constateert is er sprake van flinke krapte op de arbeidsmarkt. U geeft dan ook aan te willen investeren in onze mensen. Dit juichen wij toe. Goed beleid en goede service voor onze inwoners begint bij ambtenaren die zich gewaardeerd en gekoesterd voelen. Als daar naast organisatieveranderingen, training en opleiding extra middelen voor nodig zijn dan zijn dit nu precies de investeringen waar ik eerder in onze bijdrage over sprak. Doen. Maar doen we nu genoeg? Die vraag blijft bij ons nog wat hangen. **V5**

Een andere investering voor de komende jaren die de nota ons schetst zijn de investeringen in de fietsveiligheid in onze kernen en de snelfietsverbindingen naar Zwolle. Een lang gekoesterde wens van onze fractie. De eerste schetsen die wij ondertussen hebben mogen zien stemmen ons erg vrolijk. Wanneer verwacht het college voor dit onderwerp met een investeringsvoorstel naar de raad te komen? **V6**

3. Dan wat betreft de voorstellen die we willen doen. Wij zien de komende jaren als jaren waarin we als gemeente en gemeenschap een flink aantal transformaties zullen doormaken. Een groot deel hiervan hebben we geagendeerd middels de raadsagenda. Hoe we deze met elkaar gaan vormgeven zal echter de komende jaren gaan blijken. Een aantal voorstellen en richtingaanwijzers van onze kant;

1. We hebben met elkaar geconstateerd dat we nog flinke stappen te zetten hebben als het om participatie met onze inwoners gaat. Onze fractie heeft hier vaker vanaf deze plek aandacht voor gevraagd. Belangrijk daarbij is dat goed gekozen wordt wanneer je gaat participeren, dat verwachtingen goed gemanaged worden en de schuifruimte bij voorbaat bekend is. U wijdt hier een paragraaf aan (blz 9) en stelt dat er ook geïnvesteerd moet worden in communicatiekracht. Eens, maar is het college met ons van mening dat deze manier van werken niet alleen een communicatievraagstuk is? **V7**
2. Over onze ambities met betrekking tot duurzaamheid zal ik kort zijn. Deze transitie gaat een massieve zijn. Eentje die economische en ruimtelijke kansen en bedreigingen in zich heeft. Voor de korte termijn willen wij echt dat

geregeld wordt dat wij beter kunnen sturen op zonnevelden. Dit is nu echt niet goed geregeld. Mogelijk komen wij in tweede termijn met een voorstel om dit te regelen. **M1**

Voor de goede orde, wij zijn geen tegenstander van zonnevelden maar wij sturen wel graag beter mee over waar en hoe deze velden gerealiseerd worden. Onze inwoners moeten er beter van worden. Dat moet het uitgangspunt zijn.

Met elkaar hebben we bepaald dat ons duurzaamheidsbeleid bijgestuurd moet worden om onze ambities waar te maken. Wat ons betreft worden de duurzame dorpen niet alleen bij de uitvoering betrokken maar ook bij deze beleidsfase. Kan het college dit toezeggen? **V8**

3. Over de transformaties in het sociaal domein voor nu even voldoende. Wij wachten vol verwachting op het nieuwe beleid van dit college als het gaat om zorg, welzijn en inkomen. Wel verwachten wij dat dat de algemene notie dat de kosten voor de baten uitgaan hier breed gehanteerd zal worden.
4. Als het gaat om verkeer en vervoer moeten we de komende tijd goed bij de les blijven en overleg met de provincie blijven zoeken. Openbaar vervoer blijft onze aandacht vragen. Afgelopen week werden wij tijdens het provinciale congres hierover weer bevestigd in ons denken hierover. Investeren in goede bussen (kijk naar het succes van de lijnen in Nieuwleusen) zorgt voor een stijgende vraag. Kijk voor inspiratie op dit onderwerp eens naar de aanpak van de Groningse overheden op dit onderwerp. Organiseer uniform en betrouwbaar aanbod en durf de provincie Overijssel scherp te houden op dit onderwerp. Onze steun heeft u. Ook in de Staten.

Over een aantal andere onderwerpen hebben wij het de afgelopen weken meermaals met elkaar gehad. Denk hierbij aan wonen (hier gaat het toch echt nog niet goed), armoede en de verkeersveiligheid (bv de Rondweg). Wij wachten in spanning op de inzet van het college op dit vlak.

Tot slot hebben wij nog een aantal kleinere voorstellen die volgens ons makkelijk te realiseren zijn en bijdragen aan de genoemde transformaties.

5. Enkele scholen hebben enthousiast meegedaan aan een wedstrijd om hun schoolplein te vergroenen. De Polhaar werd zelfs tweede en hield hier een leuk geldbedrag aan over. Groene schoolpleinen dragen bij aan een fijnere leefomgeving voor kinderen, hebben bewezen effect op gezondheid en welzijn en dragen daarnaast ook nog eens bij aan doelen op het gebied van klimaatadaptatie en biodiversiteit. Is de gemeente bereid om met alle scholen in gesprek te gaan over wat er nodig is om met alle schoolpleinen in de gemeente aan de slag te gaan? **V9** Mogelijk komen wij hier zelf met een voorstel. **M2**
6. We maken goede sprongen als het gaat om de fietsveiligheid in Dalfsen. Een veel gehoorde klacht is het tekort aan OV fietsen op station Dalfsen. Is het college bereid in gesprek te treden met de NS met als doel meer OV fietsen op station Dalfsen? **V10**

Veel succes toegewenst.

Voorzitter,

Voor ons ligt de perspectiefnota 2019-2022. Een voorzet hoe we straks in november de begroting voor deze periode gaan invullen. We stappen hiermee op de trein voor de komende raadsperiode.

We danken u voor de perspectiefnota. We zien dat de ambtelijke organisatie hier veel tijd heeft ingestoken, maar ik zou jokken als ik zeg dat het een goed leesbaar stuk is. Dat is het niet. Het is moeilijk te volgen wat hier nu allemaal gebeurt. We hebben begrepen dat het ook voor de ambtelijke organisatie steeds lastiger is om van alle landelijke richtlijnen en regels een begrijpelijk verhaal te kunnen maken.

Voorliggende perspectiefnota is wat ons betreft onvolledig:

- De consequenties van de meicirculaire zijn nog niet verwerkt.
- Er is nog geen collegeprogramma.
- De analyse van de tekorten in het sociaal domein is nog niet bekend.
- De taakstelling van het sociaal domein is nog niet ingevuld.

Dit maakt het lastig om een goed oordeel te geven van de perspectiefnota. Eigenlijk komt deze perspectiefnota dus te vroeg. Toch zou de raad de raad niet zijn als we hier een mening over hebben.

Voor de VVD staat voorop dat de punten uit het raadsdocument prioriteit krijgen de komende 4 jaar. Begrijpelijk dat deze zorgen voor een stevige ambitie voor het college, maar het voert ons echt te ver om te stellen dat we als raad hier een prioritering in moeten aanbrengen. Wat ons betreft zien we in het collegeprogramma op welke wijze het nieuwe college invulling geeft aan het raadsdocument en aan het coalitieakkoord. Natuurlijk denken we mee. Tijdens de begrotingsbehandeling in november gaan we hier gezamenlijk over spreken.

Onderaan de streep moet de perspectiefnota een reëel resultaat laten zien. De vraag die wij hebben is: wat staat er nu onderaan de streep (dus waar moeten we vanuit gaan)? [#1] Is dit inclusief de knelpunten, wensen en stelposten? Al deze varianten laten verschillende resultaten zien, zowel positief als negatief. Daarnaast zien we de dat het structurele en incidentele saldo de komende 4 jaren negatief zijn.

We hebben bij een aantal programma's nog wat specifieke punten die we nu toelichten.

Programma 1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Het valt ons op dat u financiële gevolgen verwacht op het gebied van de personeelskosten (hogere salarislasten, Dalfsen als aantrekkelijke werkgever, ontwikkelingen Publiekszaken). Het is nu niet duidelijk wat de consequenties hiervoor zijn. Maar als we moeten kijken naar het beperken van de kosten, staat voor ons niet bij voorbaat vast dat een toename van deze kosten onvermijdelijk zijn.

[#2]

Programma 4 Economische Zaken

Aansluiting houden bij de regio Zwolle vinden we van groot belang. Voor ons geldt dat we hierbinnen samen moeten optrekken als Vechtdal-gemeentes. We zijn de verbinding tussen Duitsland en Zwolle/rest van Nederland. Daarom is het van belang om te investeren in goede en veilige wegen, zoals de N340, de N377 en de N348. We hebben met De Grift een goed alternatief voor de Hessenpoort. Deze moet dan ook goed bereikbaar zijn.

Programma 5 Onderwijs en vrije tijd

We maken ons zorgen over het openbaar onderwijs in de gemeente Dalfsen. We vangen signalen op dat de verhouding instroom en uitstroom scheef groeit. We zijn benieuwd of deze signalen ook bekend zijn bij de wethouder? [#3] Op welke wijze gaat u hier vinger aan de pols houden? [#4]

Programma 6 Inkomensondersteuning

Schuldhelpverlening is een belangrijke pijler in de armoedebestrijding: een van onze raadsbrede onderwerpen uit het raadsdocument. GKB Drenthe heeft aangegeven niet verder te gaan met de gemeente Dalfsen. Vraag is of we als Dalfsen dit zelf gaan doen of een nieuwe partner zoeken. Graag ontvangen we, als het college hierin een keuze heeft gemaakt, een onderbouwing voor de keuze waarbij gekeken wordt naar welke optie voor de gemeente het voordeligst is, bij welke keuze de cliënten het beste geholpen zijn en welke risico's we als gemeente lopen bij deze keuze. [#5]

Programma 7 Sociaal domein

Binnen het sociaal domein moet het gaan om het geven van hulp en preventie. We zien dat we te maken hebben met een tekort binnen het sociaal domein. Vooral op het gebied van de Jeugdzorg, maar ook op het gebied van de WMO dreigen tekorten door de invoering van het abonnementsgeld. De wethouder is bezig met een analyse van de tekorten in de Jeugdzorg. Dit maakt het voor nu heel moeilijk om hier iets van te vinden.

De VVD is bezorgd over de tekorten die ontstaan in het sociaal domein. We moeten voorkomen dat we straks leeglopen op het sociaal domein, omdat we onvoldoende maatregelen hebben genomen. Gechargeerd: we moeten straks niet verworden tot een sociale dienst waar je ook paspoorten en rijbewijzen kan krijgen. Voor ons geldt dat we de kosten van het sociaal domein binnen de budgetten van het sociaal domein oplossen. In de perspectiefnota zien we dat een taakstelling is opgenomen, zonder dat deze is onderbouwd. Heeft de wethouder een idee op welke wijze deze taakstelling wordt ingevuld? [#6] Daarnaast hebben we de vraag waar de dekking zit van het verhogen van het budget van de Jeugdzorg? [#7] Komt deze dekking uit de algemene middelen of uit de budgetten van het sociaal domein? [#8]

We vragen het College om te komen tot een pakket van maatregelen die uitgaven in het sociaal domein beter in de pas laten lopen met het beschikbaar budget.

Programma 8 Duurzaamheid en milieu

Duurzaamheid zal de komende 4 jaar (en verder) de agenda van deze raad domineren. We hebben met elkaar afgesproken om een sterke ambitie neer te zetten en onze klimaatdoelstellingen te behalen. Het gaat ons alleen nog niet snel genoeg. Willen we onze doelen halen, dan zullen we als gemeente aanjager moeten zijn. Een aanjager die zorgt dat we meer initiatieven krijgen. Hierbij moeten we ook buiten onze eigen comfortzone gaan kijken. Landelijk zie je dat gemeentes meer in de aanjagende rol komen. Dit doen ze door een Gemeentelijk Energiebedrijf op te richten, gericht op het aanbieden van alternatieve energievormen, zoals wind- en zonneparken, energieopwekking met behulp van waterkracht en innovatieve energieopwekking. Wij willen graag dat de gemeente onderzoekt of een Gemeentelijk Energiebedrijf (of een andere vorm) mogelijk is.

Voor 2024 moet de asbestsanering zijn afgerond. In deze perspectiefnota wordt met geen woord gerept over asbestsanering. Waar valt dit onder? [#9]

Samenvattend voorzitter, vindt de VVD het van belang dat het huishoudboekje van de gemeente op orde blijft: we moeten een financieel gezonde gemeente blijven. Of we dat blijven is ons op dit moment onduidelijk. Graag zien we in november het complete overzicht met de meicirculaire, het collegeprogramma, een voorstel op de analyse van de tekorten op het sociaal domein en een concrete invulling van de taakstelling. Dan kunnen we inzicht krijgen op het financieel meerjarenperspectief van deze gemeente.

De fractie van de VVD

Algemene beschouwing PPN D66 Dalfsen

Algemene inleidende reactie:

De perspectiefnota! Een van de politieke hoogtepunten van het jaar. We danken de organisatie weer voor dit duidelijke en prettig leesbare stuk. Deze perspectiefnota is vooral financieel van aard en zou wat betreft D66 wel meer over beleidskaders en ambities van ons als gemeenteraad mogen gaan. De nadruk ligt op geld (middel) en niet op maatschappelijke beleidseffecten (doel). Merkbaar is dat de focus bij velen van ons ligt op de cijfers zoals de uitwerking van de meicirculaire. De bijdragen vanuit het Gemeentefonds zijn erg belangrijk voor de begroting. Net als op het weer hebben wij hier als raad echter geen invloed op. D66 focust zich graag op het deel van de begroting waarop wij als gemeenteraad wel invloed hebben. Het deel waar we wel zelf achter het stuur zitten. De niet lokale partijen kunnen hun netwerk wel gebruiken om “Haagse” bijdragen te versterken. Zo vindt D66 het wel tijd worden als regio eens aandacht te vragen voor de oplopende tekorten op gebied van met name jeugdzorg. Vele gemeenten hebben dit al gedaan middels een brandbrief. Wellicht voor ons raad en college ook eens tijd om de trom richting Den Haag te roeren? <#1> Hoe sterker het signaal hoe meer kans op resultaat.

We focussen vooral op de onderwerpen waar we wel zelf directe invloed hebben. Net als vorig jaar is er ook dit jaar meer dan een miljoen tekort op de nog op te stellen begroting voor 2019 (en verder). We moeten onszelf tegelijk niet teveel in de put praten. Onze financiële kengetallen geven nog aan dat we bij de top van Nederland horen. Solvabiliteit, schuldquote en belastingcapaciteit zijn allemaal zaken om blij mee te zijn. Dit tot heden gevoerde beleid is degelijk geweest en verdient zeker een mooi compliment. Daardoor hebben we nog goede reserves. Maar achterover leunen kan echter niet. Donkere wolken verschijnen aan de horizon. De Perspectiefnota/buienradar voorspelt zwaar weer. Met de analyse (augustus 2018) over de oplopende tekorten in het sociaal domein krijgen weer een beter beeld van. Van groot belang bij de besluitvorming over de begroting in november. Wat betreft D66 is dit geen tijd voor lapmiddelen en noodgrepen. Voor een structureel sluitende begroting in combinatie met de gewenste beleidseffecten moeten we politieke keuzes maken en fundamentele discussies voeren. Hier is de gemeenteraad dus aan zet. Alvast een blik in de glazen bol: De discussie zou kunnen gaan over het gewenste ambitieniveau en welke lasten voor onze inwoners daarbij passen. Veel andere knoppen aan onze inkomstenkant zijn er niet voor de raad om aan te draaien, toch? Zijn er nog ombuigingen of besparingen te realiseren door zaken slimmer te doen aan de uitgaven kant? Biedt het Right to Challenge principe wellicht een beetje verlichting? <#2> De kern van deze aanpak is dat een groep (georganiseerde) bewoners of ondernemers taken van gemeenten kunnen overnemen als zij denken dat het anders, beter, slimmer en/of goedkoper kan. Lijkt D66 een win-win-win situatie, meer zelfbeschikking voor inwoners en (mogelijk) minder kosten voor de gemeente. **Zijn we in Dalfsen bereid tot een pilotperiode?** Welke creatieve oplossingen ziet de coalitie om het tekort van meer dan een miljoen om te buigen? <#3> De coalitie is aan zet en wij zijn erg benieuwd naar de voorstellen bij de begroting

Goede kompasrichtingen bij dit meerjarenperspectief zijn volgens ons:

Groene groei
Rust en Ruimte
Gezonde economie

Recreatie is belangrijk voor een gezonde economie in de Gemeente Dalfsen. De toeristische sector biedt en heeft ook mooie kansen voor verdere ontwikkeling in Dalfsen. Denk aan kleinschalige vormen van Ecotoerisme in combinatie met de agrarische sector, natuurorganisaties en landeigenaren. Ook kunnen ondernemers in gesprek met de gemeente naar onze inschatting heel goed aangeven hoe de middelen uit de toeristenbelasting meer aangewend kunnen worden voor de toeristische sector zelf. Kan dit in de vorm van een recreatiefonds? <#4> Wij hopen dat het college samen met de ondernemers deze middelen optimaal gaat inzetten om gezamenlijk tot een toekomstagenda te komen.

Ter versterking van de gehele lokale economie. Uit onderzoek blijkt dat er nog kansen liggen voor de versterking van de verblijfsrecreatie in het Vechtdal en ook in Dalfsen. Zie rapport verblijfsrecreatie in het Vechtdal van het bureau Ruimte en Vrije Tijd van september 2017. Denkrichtingen daarin zijn benutting van het concept Cittaslow. Graag vernemen wij daarover de opinie van de wethouder <#5>. Rust en ruimte zijn belangrijke omgevingsfactoren om op in te zetten. Nu zien we daarvoor nog te weinig aandacht in de PPN nota. Voorbeeldsituatie: Fonds eerst 4 jaar. 4 x €150.000,- =6 ton. Na 3 a 4 jaar evalueren in overleg met de sector.

Bij een gezonde economie hoort voor D66 ook een veilige en eerlijke economie. De drugscriminaliteit lijkt in het Oosten van Nederland toe te nemen. Dit jaar zijn er al negen drugs-labs ontdekt in het Oosten. Het zou naïef zijn om te denken dat deze ontwikkeling aan Dalfsen voorbij gaat. Wanneer je als boer of ondernemer financiële zorgen hebt kan de verleiding (te) groot worden om met criminelen in zee te gaan. Ondernijning kan daarmee een toenemend probleem zijn. Een onderwerp wat in deze raad nog niet vaak de revue heeft gepasseerd. Zijn we ons hier voldoende van bewust? Wellicht een idee om hier als raad op een later moment over te worden voorgelicht. Wij denken aan een avond op initiatief van de burgemeester en raad samen met politie, RIEC en andere relevante organisaties. Is dit een gedeelde wens? <#6>

Qua investeringen en onderhoud in wegen past wellicht even wat terughoudendheid. Volgens de plaatjes van IBOR 2017 zit daar nog ruimte om iets te minderen. Minder onderhoud of selectiever qua maaien aan bermen kan zelfs extra biodiversiteit opleveren.

Qua opbrengsten grondbedrijf en de stabilisatie daarvan blijft D66 van mening dat de benutting van gronden rond de kleinere kernen goed is zowel voor de kleinere kernen als voor de aantrekkelijkheid van de kern Dalfsen. Groei mag niet het leidende principe en doel op zichzelf zijn. De melkkoe (meevallende opbrengsten) van het grondbedrijf moet niet de creativiteit qua bedenken van alternatief beleid beperken. Verschil in marktwaarde van grond kan best in verschil in prijs van kavels blijken. Neem ook alternatieve en innovatieve woonvormen mee in de afweging hoe we de toekomst van Dalfsen vorm willen geven. Pilots van innovatieve woonconcepten in de regio benutten lijkt D66 uitstekend om in combinatie met de wens om duurzaam te bouwen in te zetten. Graag roepen we het college op daartoe het voortouw te nemen.

Luchtkwaliteit is een zeer belangrijke factor voor gezond leven, wonen en werken. Reukloze schadelijke stoffen als ultra fijnstof, fijnstof etc., vormen een onzichtbaar gezondheidsrisico. De centrale overheid heeft een belangrijke vinger in de pap. Maar ook de lokale overheid heeft invloed. Denk aan mogelijke overlast door houtrook of vuurwerk. Om te bepalen of er daadwerkelijk sprake is van overlast zou de gemeente dit inzichtelijk kunnen maken.

Of er sprake is van geluidsoverlast door inwoners van het wegverkeer zou ook nader onderzocht kunnen worden. Rond de provinciale wegen in afstemming met de provincie. Verbetering van luchtkwaliteit en beperking van herrie door de nieuwste technieken. Bij de vergadering van Plaatselijk Belang Hessum, Rechteren, Venneberg werd geopperd dat de provincie nog wel onbenut geld heeft. Wie weet kan het nuttig ingezet worden voor de bevolking van Dalfsen en een gezonde toekomst.

Met deze wens sluit ik mijn bijdrage af.